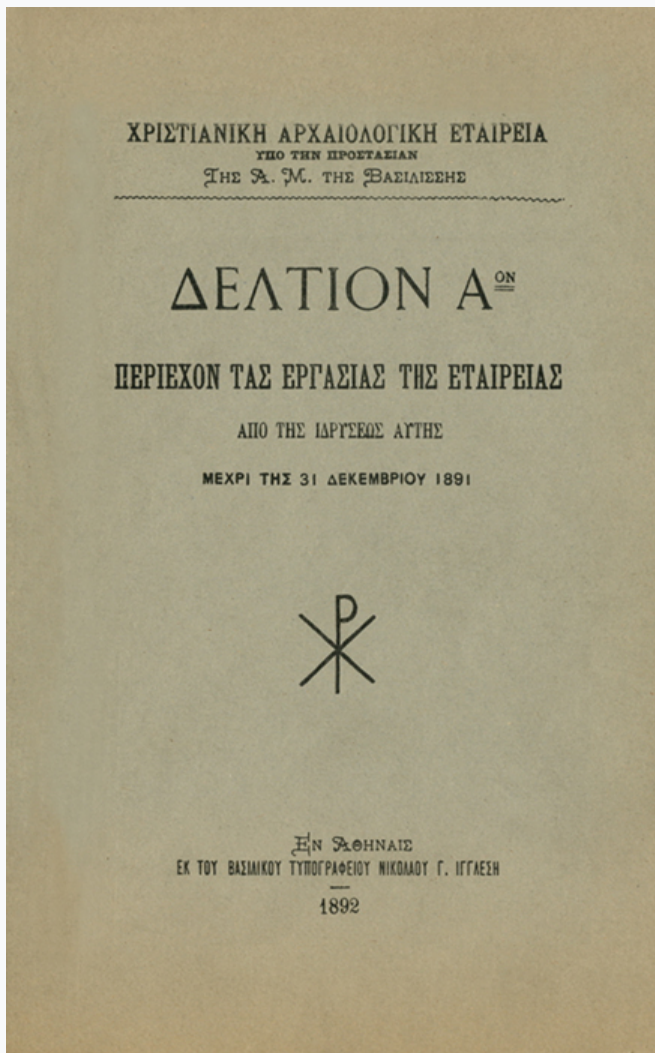

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 1 (1892)

Δελτίον ΧΑΕ 1 (1884-1891), Περίοδος Α'

Έκθεσις των κατά το έτος 1885 εργασιών

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

doi: [10.12681/dchae.1486](https://doi.org/10.12681/dchae.1486)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (1892). Έκθεσις των κατά το έτος 1885 εργασιών. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 1, 14–20. <https://doi.org/10.12681/dchae.1486>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἐκθεσις των κατά το ἔτος 1885 εργασιών

Δελτίον ΧΑΕ 1 (1884-1891), Περίοδος Α' • Σελ. 14-20

ΑΘΗΝΑ 1892

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1885 ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τοῦ συμβουλίου ὑποβλήθεισα δὲ καὶ ἀναγνωσθεῖσα
εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς
ἐταιρείας κ. Ι. Μ. Δαμβέργη κατὰ Δεκέμβριον
τοῦ 1885.

Τὸ συμβούλιον τῆς «Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας» συνφθὰ τῷ 15 ἄρθρῳ τοῦ καταστατικοῦ αὐτῆς συνεκάλεσεν ἡμᾶς, κύριοι ἑταῖροι, ὅπως δώσῃ λόγον τῶν κατὰ τὸ λήγον νῦν πρῶτον ἔτος τῆς τριετοῦς θητείας του ἐργασιῶν τῆς ἐταιρείας, ἧς τὴν διοίκησιν πέρισυν, κατὰ τὴν προκαταρκτικὴν τῶν ἰδρυτῶν συνέλευσιν, ἐνεπιστεύθητε αὐτῷ.

Ἡ λογοδοσία ἡμῶν ἔσεται σύντομος καὶ βραχεῖα. Ἡδύνατο μάλιστα νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐπίδειξιν τῶν ἔνθεν κακίθην τῆς αἰθούσης ταύτης ἐκτεθειμένων προσκτημάτων τῆς ἐταιρείας, ἅτινα εἰσὶν οἱ εὐγλωττοὶ διερμηνεῖς καὶ μάρτυρες τῶν ὑπ' ἡμῶν πεπραγμένων. Ἴσως δὲ ἡ σιγηλὴ αὐτῆ λογοδοσία θὰ ἦτο μᾶλλον εὐάρεστος καὶ προτιμωτέρα, ἂν μὴ τὸ συμβούλιον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πειθόμενον δὲν ἔκρινε καθήκον του νὰ ὑποβάλλῃ τοῖς ἑταῖροις ἔκθεσιν οὐχὶ τῶν πέπραγμένων ἀλλὰ τῶν μὴ πεπραγμένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ νὰ ἐκθέσῃ τοὺς λόγους δι' οὓς ἀντὶ νὰ βαδίσῃ ἀπροσκόπτως τὴν ἑδὸν, ἦν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς του ἐχάραξεν, πανταχοῦ προσκόμματα καὶ ἐμπόδια εὕρισκεν τείνοντα εἰς τὴν παρακώλυσιν τοῦ σκοποῦ του, ἐκμηδενίζοντα τὰ πλεῖστα τῶν σχεδίων του καὶ συντελοῦντα εἰς τὸ νὰ ἀποκομίζεαι ἀφ' ἐκάστου ἔργου του, θλίψιν ἢ βαρυθυμίαν ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπογοήτευσιν εὐτυχῶς.

Κατ' ἀρχὰς ἐσκέφθημεν ὅτι ἴσως πρόωρος ἦν ἔτι ἡ ἰδρυ-

σις τοιαύτης εταιρείας, ἢ τοῦλάχιστον ἴσως ὑπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς δημοσίου δὲν ἐκρίθησαν ὡς ἀποχρῶντες οἱ λόγοι τῆς συστάσεώς της. Ἀλλὰ μετεπείσθημεν ἰδόντες τὸν τε τύπον καὶ τὸ κοινὸν ἀσμένως ἀποδεχθέντας τὴν πρώτην ἡμῶν ἐγκύκλιον, δι' ἧς καταδεικνύοντες τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν εἰς ἣν περιῆλθον αἱ Χριστιανικαὶ τοῦ τόπου ἡμῶν ἀρχαιότητες, οἱ ναοὶ, αἱ μουσειῶσεις, αἱ εἰκονογραφαί· ἐξητούμεθα τὴν γενικὴν ὑποστήριξιν πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ σκοποῦ μας καὶ περισυναγωγὴν ἢ διαφύλαξιν τῶν κειμηλίων τῆς προγονικῆς τέχνης καὶ ἱστορίας μας, ὧν ἄλλα μὲν κατερειποῦνται ἢ ἀπόλλυνται, ἄλλα δὲ, τὰ πολυτιμώτερα, πωλοῦνται καὶ φυγαδεύονται, ἵνα κοσμήσωσι τὰ ξενικὰ Μουσεῖα. Ἀλλ' ἡ πρώτη ἐκείνη ὑποστήριξις ἦν λίαν πλατωνικὴ καὶ δὲν ἐγενικεύθη ὅσον ἔδει. Συμβαίνει δὲ παρ' ἡμῶν ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία πολλοὺς νὰ εὕρισκῃ ἐναντίους, διότι ἴσως ἂν τι προκύψῃ ἐκ ταύτης καλὸν, δὲν θὰ ὀφείληται αὐτοῖς τοῦτο.

Μάτην λοιπὸν ἐκρούσαμεν πολλὰς θύρας, μάτην ἐπὶ ἐν ὁλόκληρον ἔτος ἐζητήσαμεν παρὰ τῶν δυναμένων μίαν στέγην, ὑφ' ἣν νὰ διαφυλάξωμεν τὰς δωρεὰς τῶν ἐκτιμώντων τοὺς λόγους, ἐξ ὧν ἀπέρρευσε ἡ ἰδρυσις τῆς «Χριστιανικῆς Ἀρχ. Ἐταιρείας». Μάτην παρεκαλέσαμεν νὰ δοθῶσιν ἡμῖν οὐχὶ ἐπιχορηγήσεις, ἀλλ' ὁ κατάλληλος μόνον χῶρος, ἐν ᾧ νὰ διαφυλάξωμεν τὰ πολύτιμα ἀντικείμενα, ἅτινα προσεκτησάμεθα.

Μάτην ὑπεμνήσαμεν ταῖς ἀρχαῖς, ὅτι τὰ ὑφ' ἡμῶν συλλεγόμενα ἀντικείμενα, ὧν ἡ «Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία» εἶνε ἀπλοῦς θεματοφύλαξ, ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἔθνος.

Οὐδὲν ἐπετύχομεν. Οἱ θέλοντες δὲν ἠδύναντο, οἱ δὲ δυνάμενοι ἠδιαφόρου.

Μεταξὺ τῶν πρώτων μετὰ χαρᾶς μνημονεύομεν τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου κ. Δηλιγιάννη, ὅστις προ-

θύμως ἔτεινεν ἡμῖν τὴν χεῖρα, ἀλλ' ἀτυχῶς τὸ παραχωρηθὲν ἡμῖν ἐν αὐτῷ τῷ Πανεπιστημίῳ διαμέρισμα δὲν ἐκρίθη μὲν κατάλληλον πρὸς τὸν σκοπὸν μας, ἀλλὰ μένει ἔτι εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν.

Καὶ οὕτως ἀδυνατοῦμεν νὰ προβῶμεν ἐπὶ τὰ ἔργα ἡμῶν. Ἄλλα μὲν πολύτιμα ἀντικείμενα παρακαλοῦμεν τοὺς κατόχους νὰ τηρῶσι παρ' ἑαυτοῖς, τὰ δὲ περιελθόντα εἰς τὴν κατοχὴν ἡμῶν ἐν ἰδιωτικοῖς οἴκοις φυλασσόμενα ὑπευθύνως, οὐ μόνον ἐκινδύνευον, ἀλλὰ καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μελετηθῶσι παρὰ τῶν βουλομένων, οὐδὲ νὰ ἐπιδειχθῶσι πρὸς τὸ κοινὸν ὅπως προκαλέσωσι νέας γενναιοτέρας δωρεάς, ὅπως ἐλπίζομεν.

Οὕτω δὲ τὸ κυριώτερον ἡμῶν μέλημα κατέστη ἡ εὕρεσις στέγης. Ἄνευ αὐτῆς οὐδὲ Μουσεῖον ἡδυνάμεθα νὰ καταρτίσωμεν οὐδὲ τὰς συλλογὰς μας νὰ διαφυλάξωμεν, οὐδὲ οἰανδῆποτε ἄλλην ἐργασίαν ἐρρωμένως νὰ ἐπιδιώξωμεν. Καὶ ναὶ μὲν τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργεῖον ἐπροθυμοποιήθη νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀνάγκην ἡμῶν ταύτην, ἀλλ' οὐδὲν ἡδυνήθη φαίνεται.

Καὶ ἂν ὁ ἡμέτερος συνάδελφος κ. Ζίζος ὁ ἐκ τῶν συμβούλων τῆς Ἐταιρείας, δὲν παρεχῶρει ἡμῖν προσωρινῶς τὰς αἰθούσας ταύτας, ἴσως οὐδὲ τὴν λογοδοσίην αὐτὴν θὰ ἡδύνατο νὰ ὑποβάλλῃ τὸ συμβούλιον τῆς ἀνεστίου Ἐταιρείας!

B'.

Αἱ συνεδριάσεις τοῦ συμβουλίου ἡμῶν ἐγένοντο ἀτάκτως, ἀλλ' ἐν ταύταις πολλὰ καὶ ὠφέλιμα πρὸς τὸν σκοπὸν ἡμῶν, συνεζητήθησαν καὶ ἐξετελέσθησαν.

Μέλη ἐξελέγησαν τριακόσια μὲν τακτικά, ὧν τὰ πλεῖστα ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν, τινὰ δὲ ἐπίτιμα καὶ οὐδὲν ἔτι ἀντεπιστέλλον.

Πρὸς οὐδὲν ἔτι σωματεῖον συνεδέσαμεν σχέσεις, καθότι σκοποῦμεν κατὰ τὸ δεύτερον ἤδη ἔτος νὰ εὐρύνωμεν διὰ μιᾶς τὰς ἐργασίας ἡμῶν, συνάπτοντες σχέσεις καὶ ἐκλέγοντες ἀντεπιστέλλοντας ἐταίρους, οἵτινες ἐν ταῖς μεγαλουπόλεσι τῆς ἐλευθέρως καὶ δούλης Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ θ' ἀντιπροσωπεύωσι τὴν Ἐταιρείαν πρὸς μείζονα τοῦ σκοποῦ αὐτῆς διάδοσιν καὶ πληρεστέραν αὐτοῦ πραγμάτωσιν. Ὡς ἐκ τούτου δ' ἀνεβάλλομεν καὶ τὴν εἰσπραξιν τῶν πλειστων ἐκ τῶν συνδρομῶν τῶν μελῶν καὶ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν λογαριασμῶν τῆς Ἐταιρείας διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος.

Ἡ ἀνατεθεῖσα ἡμῖν ἐντολὴ περὶ ἐκλογῆς ἀντιπροέδρου ἐξεπληρώθη ἐπεκροτήθη δὲ ὑπὸ πάντων ἡ ἐκλογὴ ὡς τοιούτου τοῦ κ. Ἰωαν. Σακκελίωνος.

Τὸ καταστατικὸν τῆς ἡμετέρας ἐταιρείας ὑποβληθὲν τῇ Κυβερνήσει ἐνεκρίθη διὰ Β. Διατάγματος.

Τὸ δὲ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας πρὸς ὃ κατὰ καιροὺς ἀπετάθημεν, ἀναγνωρίζον ἡμᾶς ὡς Ἐταιρείαν ὑπαγομένην εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του, καὶ δωρεάν τινα ἐσχάτως κατέθετο ἐν τῷ Μουσεῖῳ ἡμῶν καὶ τὰ κατάλληλα μέτρα ἐγνωστοποίησεν ἡμῖν δι' ἐπισήμου γράμματος, ὅτι θέλει λάβει πρὸς συντήρησιν τῶν ἐν τῇ Μονῇ Δαφνίου χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων, ὑπὲρ τῆς διασώσεως καὶ διαφυλάξεως τῶν ὁποίων ἐπὶ μακρὸν εἰργάσθημεν, ἀποστείλαντες ἐπὶ τόπου καὶ εἰδικὴν ἐπιτροπὴν καὶ ὑποβαλόντες τῷ ὕπουργεῖῳ τὴν περὶ τούτου ἔχθεσιν.

Ἦδη δὲ ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἀλλοιώσεως καὶ ὑψώσεως τοῦ θόλου τοῦ ναοῦ τοῦ Νικοδήμου, ἣτις ἐτελέσθη παρ' ὀδύνης τὰς παραστάσεις καὶ διαμαρτυρίας, ἃς ἰδιωτικῶς τὸ πρῶτον ἐποιήσαμεν, εἶτα δὲ καὶ δημοσίᾳ, ἐκφράσαντες ἐπισήμως τὴν θλίψιν ἡμῶν ἐπὶ τοῖς γενομένοις, ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἐπέλθῃ τις διόρθωσις, ἵνα μὴ καταδικασθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ἡ γενεὰ ἡμῶν ὡς ἀνεχθεῖσα τοιαύτην βεβήλωσιν.

Γ'.

Ἀκριβῆ κατάλογον τῶν δωρηθέντων τῇ Ἐταιρείᾳ πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Μουσείου, τοῦ Ἀρχείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης αὐτοῦ θέλομεν δημοσιεύσῃ προσεχῶς· ὁ δὲ βουλόμενος δύναται νὰ ἴδῃ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν προσκτημάτων ἡμῶν, ὅτι ὀκτακόσια χριστιανικὰ νομίσματα, ὧν τινὰ πολύτιμα καὶ δυσεύρετα λίαν ἀπαρτίζουν τὴν συλλογὴν ἡμῶν. Ἐκ τούτων τριακόσια ἐδωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. ἀρχιεπισκόπου τῆς ἐνταῦθα Λατινικῆς ἐκκλησίας πρὸς ὃν εὐγνωμονοῦσα ἡ ἡμετέρα Ἐταιρεία ἀπένειμε τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου αὐτῆς μέλους.

Ἐκτὸς δὲ τούτων, πλουτίζουν τὰς συλλογὰς ἡμῶν πεντήκοντα ἀρχαῖαι εἰκόνες, πλήρης συλλογὴ ἀρχαίων μουσειακῶν μετὰ τῶν ὑποχρισμάτων διαφόρων ἐποχῶν, μουσειακῶν Ἑλλήνων τεχνιτῶν ἐν Ἑλλάδι ἢ Σικελίᾳ ἐργασθέντων, συλλογὴ διαφόρων λειτουργικῶν ἀγγείων, σκευῶν, ἀμφίων, κοσμημάτων ξυλογλυπτικῆς, ἐγκολπίων, σταυρῶν, σφραγίδων καὶ δακτυλίων καὶ ἰδίᾳ ἡ συλλογὴ χειρογράφων καὶ βιβλίων, ὧν τινὰ βαρυτίμου ἀξίας.

Ἐν τῷ δελτίῳ τῶν δωρεῶν, ἐν ᾧ δημοσιευθήσονται τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν καὶ ἡ περιγραφή τῶν δωρημάτων, πολλὰ τὰ ἀξία σπουδῆς θὰ ἴδωσιν οἱ ἀρεσκόμενοι εἰς τὴν μελέτην τῆς πατρίου ἱστορίας καὶ τέχνης· ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀξίας τῆς τέχνης ἀξιοσημεῖωτα εἰσὶν τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Ζέζου δωρηθὲν ἀργυροῦν κομψότατον Ζέον, ἡ ἐπὶ λίθου ἀνάγλυφος παράστασις τῆς βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ, ἣτις ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας, ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἐξ ἧς κατὰ πρῶτον ἤδη γίνεται γνωστὸν νέον τῆς Παναγίας ἐπώνυμον ἡ Ἡλιόκαλλος, καὶ ἡ ἀρχαιοτάτη χριστιανικὴ σφραγὶς ἡ γεννήσασα τὰς περιέργους ἐκείνας διατριβὰς ὑπὸ τῶν ἀγνωστῶν τῆς, ὧν ἄλλος μὲν ἀνέγνω Σὺ βίου ἔρκος, ἄλλος

Σέβου Κύριον καὶ ὁ ἔφορος τοῦ μουσείου ἡμῶν Συβέρου οἶκος.

Ὡς πρὸς τὴν ἱστορίαν διακρίνομεν ἐν ταῖς συλλογαῖς τὰ ἐξῆς κειμήλια.

Τὸ βυζαντιακὸν τρίμορφον, εἰκὼν ἱστορική, ἦν ἐν ὑπογείῳ διαφυλάσσουσα ναῶ προσεκύνει ἡ ἱστορική τῆς Κρήτης οἰκογένεια, οἱ Κουρμούληδες, οἵτινες εἰς τὸ φανερὸν μὲν ἦσαν Τοῦρκοι πρὸ τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως, κρύφα δὲ ἐγονοπέτουσαν καὶ προσηύχοντο πρὸ τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας.

Ἡ ἱστορική τρίπτυχος εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὤμνουσαν τῶν Σουλιωτῶν οἱ ἀρχηγοὶ ἄλλοτε.

Ἡ ἐν ἀνηλίοις καὶ καθύγροις ἐκκλ. ὑπογείοις τῶν Πατρῶν ἀνευρεθεῖσα εἰκὼν τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέα τοῦ μόνου μαρτυρήσαντος ἐν Ἑλλάδι ἐν τῇ πόλει τῶν Πατρῶν. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε ἡ μόνη γνωστή, ἣτις παριστᾷ τὸν Ἅγιον Ἀνδρέαν καθήμενον ἐπὶ θρόνου, κρατοῦντα Εὐαγγέλιον καὶ εὐλογοῦντα ὡς ὁ Χριστός.

Ἐπίσης ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας θεωροῦνται τὰ παριελθόντα εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ἐταιρείας ἀνέκδοτα χειρόγραφα τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Βαρούχα δωρηθέντα, τὸ πολύτιμον χειρόγραφον τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τὸ Θεολογικὸν χειρόγραφον τὸ περιέχον ἀπολογίαν κατὰ τοῦ Μωάμεθ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, τοῦ περιβληθέντος τὸ μοναχικὸν σχῆμα Ἰωάσαφ.

Ἄλλ' ἰδίᾳ ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν θεωροῦμεν ἀξιοσημείωτον τὴν δωρεάν τοῦ ἐξ Ἀραχώβης ἱεροδιακόνου κ. Πραϊάνη διασώσαντος καὶ πέμψαντος ἡμῖν τὸ Ἅγιον ποτήριον, τὸ δισκάριον καὶ τὰ λειτουργικὰ βιβλία οἷς ἐχρῶντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐν ᾧ πρωτηγωνίστει ὁ Ἀθανάσιος Διάκος! τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξ. Βαρούχα δωρηθεῖσαν πένθιμον

ἀρχιερατικὴν ράβδον, ἣν ἐδώρησέ ποτε τῷ Μητροπολίτῃ Ἐφέσου Σαμουὴλ ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄. καὶ τὴν καλουμένην ὀξεῖαν μέταξαν, δι' ἧς ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος ἀνήρτησέ ποτε ἐν τῶν χρυσοβούλλων του. Ἐπὶ τούτοις ἅπασι εὐγνωμονεῖ τοῖς δωρηταῖς ἡ Ἐταιρεία, ἰδίᾳ δ' ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς τὸ Συμβούλιον πρὸς πάντας τοὺς συνδράμοντας αὐτὸ ἐν τῷ ἔργῳ του καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου, ὅστις διὰ παντὸς τρόπου, ἰδίᾳ δὲ διὰ τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ συγγράμματός τῆς Ἑβδομάδος ἐκαλλιέργησε καὶ διέδωκε πρῶτος τὰς ἰδέας, ὧν ἡ πραγμάτωσις εἶνε τὸ κύριον τῆς Ἐταιρείας ἡμῶν μέλημα.

Δ'.

Τοιαῦτα τὰ προσκτῆματα τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἡμετέρας διοικήσεως. Ἐὰν δὲ ἡ Κυβέρνησις καὶ οἱ δυνάμενοι προσέλθωσι τοῦ λοιποῦ ἀρωγοὶ γενναιότεροι εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν, ἐὰν συνδράμωσιν ἡμᾶς πρὸς ἀνωδυνωτέραν ἐπιτέλεσιν τοῦ βαρέως ἔργου, ὅπερ ἀνελάβομεν, πολὺ ταχέως αἱ συλλογαὶ ἡμῶν αὐξηθήσονται καὶ τὸ μουσεῖον, ὅπερ ἡ ἰδιωτικὴ σας πρωτοβουλία ἠθέλησε νὰ καταρτίσῃ, ἵνα μὴ ἀπόλλυνται καὶ διαρπάζωνται τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαίας ἡμῶν ἱστορίας καὶ τέχνης, γενήσεται ἐν τῶν πλουσιωτέρων χριστιανικῶν ἀρχαιολογικῶν μουσείων τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.